

Bibliografia

Resum de Geografia de Catalunya

Pau VILA. I: *Aspecte físic*; II: *Aspecte humà*; *El litoral*.—Col·lecció popular Barcino, núms. 43 i 47; in 12° - 88 p. amb 11 figures i 92 p. sense figures, respectivament, 1928 i 1929.

Per posar ràpidament a l'abast del públic català una Geografia de Catalunya, Pau VILA s'ha decidit a fer-ne un resum prou extens per ésser útil i prou resumit per entrar a formar part de la benemèrita *Col·lecció Popular Barcino* i poder publicar-se amb rapidesa.

Han aparegut fins ara dos petits volums, l'un dedicat a l'aspecte físic de tot Catalunya; l'altre a l'aspecte humà; però, en estudiar aquest, subdivideix la nostra terra no en comarques, sinó en zones geogràfiques i en el dit volum n'estudia una: la litoral.

Un treball com el de Pau VILA cal considerar-lo amb tot respecte. N'hi ha prou amb dir que manca de precedents en la bibliografia catalana i que altres bibliografies aparentment més riques, com la castellana, es troben en igual cas. Encara de la descripció fisiogràfica podrien trobar-se antecedents, per ésser, després de tot, la geologia una de les ciències que han tingut més conreadors entre nosaltres; però l'estudi geogràfic humà és de la més absoluta novetat.

En aquestes circumstàncies, les dificultats d'un treball es multipliquen en no poder seguir les petjades dels predecessors i cal reconèixer que, malgrat tot, Pau VILA ha reeixit plenament fent un estudi a l'hora concís, clar i agradable a la lectura. Capítols com "El poblament i les poblacions", "La Casa" i altres, són quelcom absolutament nou en els tradicionals tractats de geografia usats en la nostra decrèpita ensenyança oficial.

No volem enfondir més en l'estudi d'aquesta obra, tenint present que Pau VILA amb l'ajuda de diversos col·laboradors, pensa començar pròximament la publicació d'una obra més extensa de la qual els presents volums no són més que un tast. De totes maneres voldríem fer una observació al nostre admirat amic: Tot i que aquest petit treball geogràfic és una síntesi admirable en la qual els diversos elements que informen la geografia es fonen en un conjunt orgànic, encara ens plauria que l'autor accentués la tendència de l'obra en aquest sentit. Un exemple: Pau VILA estudia les indústries àdhuc amb un cert detall, però d'una manera excessivament enumerativa; fets frapants, innegablement geogràfics, com la pulverització de la nostra indústria (el poble amb la fabriqueta), els barris industrials del pla de Barcelona amb llur característica distribució, el resultat geogràfic d'aquests fets en ço que fa a la distribució de la població, etc., queden poc visibles. I, encara, una altra petita observació. En un resum elemental com aquest, publicat en una col·lecció econòmica, és per-

fectament lògic prescindir de fotografies, la utilitat de les quals encara que nosaltres la creiem efectiva, altres fins i tot poden discutir-la; però uns gràfics, petits mapes o plans esquemàtics, algun senzill diagrama, creiem que aclaririen extraordinàriament el text. És clar que segurament Pau VILA reserva aquests elements indispensables per als volums de l'*Enciclopèdia Catalunya*, però ens sembla que ja per a aquests petits manuals en podia triar algun com ja s'ha fet en el primer volumet.

I ara, deixant de banda aquestes observacions suggerides precisament per l'interès de l'obra analitzada, només ens resta saludar fervorosament aquesta veritable naixença dels estudis geogràfics a Catalunya.—J. de C. SERRA RAFOLS.

La Plana de Vic

GONÇAL DE REPARAZ (fill). (Capítols I-II per Mn. J. R. BATALLER). *Enciclopèdia Catalunya*, vols. 8-9 (III-IV de la secció de Geografia). Barcelona, Editorial Barcino, 1928. Un volum in 8.º de 342 planes, amb 40 làmines i alguns gràfics.

El segon volum de les monografies geogràfiques comarcals de l'"Enciclopèdia Catalunya", ha estat encomanat a Gonçal de REPARAZ (fill) i dedicat a la plana de Vic. REPARAZ s'ha sortit de la seva comesa d'una manera no menys perfecta que Pau VILA en descriure la Cerdanya, i amb això és el millor elogi d'aquest llibre. La quantitat de dades d'elaboració, de veritable geografia, contingudes en cada un d'aquests volums és extraordinària. El dia en què tot Catalunya hagi estat estudiada en igual forma, malgrat l'absoluta manca d'estadístiques de tot ordre que pateix la nostra terra, podrem dir que aquesta és més ben coneguda que altres països més sortosos, gràcies a la intuïció geogràfica i al treball pacient d'un grup d'estudiosos, que voldríem veure més nombrosos, el suficient per encarar-se amb l'enorme tasca que té davant seu.

El llibre de REPARAZ comprèn, després d'una Bibliografia, una part dedicada a la Geografia física (I, Evolució geològica; II, Els aprofitaments geològics; III, El clima; IV, El relleu i les regions naturals) i una altra a la Geografia humana (V, L'ocupació del sòl i la seva història; VI, Els agrupaments humans i llur gènesi; VII, Geografia social; VIII, L'Agricultura; IX, La ramaderia; X, La indústria; XI, El comerç; XII, Les vies de comunicació i el tràfec) seguides d'unes monografies sintètiques de cada localitat, i d'uns apèndixs de caràcter numèric i estadístic referents a algunes de les matèries tractades en el text.

El capítol dedicat al clima el considerem modelic i augmenten la seva vàlua dos gràfics interessantíssims. En el capítol sobre el relleu i les regions naturals són especialment notables els apartats "El règim del Ter" i "Les zones naturals"; en el paràgraf sobre "Les aigües corrents" tal vegada hi ha un excés de dades toponímiques no indispensables.

En la part de Geografia humana, el capítol "Els agrupaments humans i llur gènesi" és especialment remarcable, i la part referent a la vida econòmica és tractada mestrívolament; ens sembla que el capítol "Els aprofitaments geològics" estaria millor situat ací que no pas en relació amb la geologia a la primera part del llibre, ja que si bé és tracta d'elements naturals és per causa de llur aprofitament econòmic humà.

Només dues observacions voldríem fer a aquesta excellent monografia geogràfica. En primer lloc ens sembla que l'estudi geològic hauria d'anar precedit (com féu VILA en "La Cerdanya") per una visió de conjunt; ho reclamen, fins i tot, les primeres paraules amb què Mn. BATALLER comença el llibre (ja que els dos primers capítols són deguts a la seva ploma). Diu: "Com ja ens ho manifesta el seu aspecte geogràfic..." També voldríem que, com en la Cerdanya, geologia i fisiografia anessin més lligades.

La nostra segona observació, extensiva a la monografia de Pau VILA tantes vegades citada, és la utilitat, diríem la necessitat, de prodigar els gràfics de què tan avars es mostren els autors que comentem (8 en "La Cerdanya" i uns quants més a "La Plana de Vic"). Els fets geogràfics, que són tan sovint fets de posició i de distribució, en lloc es veuen millor que sobre un esquema. Aquests esquemes, àdhuc per les comarques de les quals disposessin de perfectes mapes topogràfics, no són menys indispensables, car ço que s'hi cerca és fer ressortir clarament un fet que pot quedar fosc o pot no ésser consignat en la gran carta topogràfica. Gràfics sobre la densitat de la població i la situació dels nuclis urbans, plantes esquemàtiques de la forma i situació d'aquests, plantes esquemàtiques dels tipus d'habitació, distribució general dels conreus, dels boscos, dels nuclis industrials, de les vies de tràfec, etc., etc., diagrames (sempre que sigui possible, que ja sabem que sovint no ho és), de tots els fets geogràfics que es puguin reduir a aquesta forma incomparable, com ja fa REPARAZ en alguns elements del clima i en el règim del Ter; en fi, és preferible que en sobrin que no que en manquin. En canvi, no escassegen els fotogravats clars i ben triats, però que' de cap manera, poden suplir els gràfics que enyorem.

Aquestes magnífiques monografies ens fan esperar amb impaciència les seves futures germanes que com la de la Costa de Llevant i Menorca sabem estan en preparació.—J. DE C. SERRA-RAFOLS.

La ipodermoterapia nella tecnica farmaceutica e nella pratica medica

UGO CAZZANI. Publicacions de l'*Istituto Sieroterapico Milanese*, 1928. - Vol. de 567 pàg. en 4

Poques vegades com aquesta resulta tan escaient la qualificació d'admirable aplicada a un llibre.

Certament—com diu el professor BELFANTI en les breus i belles paraules del prefaci—la utilitat del llibre que acaba de publicar el professor UGO CAZZANI no té parí en la bibliografia mèdico-farmacèutica.

Es tracta d'una obra completíssima i gens pretenciosa en la qual són exposades d'una manera pràctica i sense literatura sobrerera totes les mecàniques que al metge i a l'apotecari els cal conèixer indispensablement per tal de poder utilitzar per via parenteral un gran nombre de remeis solubles.

En la primera part de les dues de què consta el llibre, són detalladament revisades i comentades les millors tècniques a seguir per tal de respondre als diferents problemes que integren el quàdruple qüestionari de la terapèutica hipodèrmica: l'esterilització, la dosificació, l'anestèsia i la conservació de les preparacions injectables.